

זרקור על אגודת הסטודנטים של האו"פ

האו"פ מושתתת על הוראה מרחוק, בהיבט של חברת הסטודנטים משמעות הדבר שזו אינה אוניברסיטת קמפוס, ולכן הקשר בין הסטודנטים רופף, ולא מתפתחים חיים חברתיים סטודנטיאליים כמקובל באוניברסיטאות ישראליות אחרות.

במהלך שלושת העשורים מאז הקמת האו"פ לא התקיים בה גוף ייצוגי של ציבור הסטודנטים. ניצניה של אגודה החלו לפרוח רק בשנת 2005, כאשר קבוצה של סטודנטים החלה להתאגד בניסיון להקים אגודה עצמאית. בשנת 2007 התקיימו לראשונה, בחסות האוניברסיטה, בחירות אינטרנטיות ל"מועצת הסטודנטים של האוניברסיטה הפתוחה". למרות החדשנות הטכנולוגית הרבה (היו אלו הבחירות האינטרנטיות הראשונות לאגודת סטודנטים בארץ), מספר המצביעים לא עמד במינימום הנדרש, ועל כן לא הייתה כל משמעות מעשית לבחירות.

התהליך הומרץ לאחר שבחודש מאי באותה שנה נחקק "חוק זכויות הסטודנט", שמטרתו, כנאמר בו, "לקבוע עקרונות לזכויות האזרח הישראלי ותושב ישראל לנגישות להשכלה גבוהה, ועקרונות לזכויות הסטודנט, מתוך הכרה במחויבות החברה בישראל לזכויות אלה ולשוויון הזדמנויות בהשכלה גבוהה". החוק מקנה לסטודנטים את החופש להתארגן וקובע כי "מוסד יאפשר לקיים בחירות לאגודת הסטודנטים במוסד במועד שייקבע, בתיאום עם הנהלת המוסד".

הצורך בהקמת גוף ייצוגי לציבור הסטודנטים באוניברסיטה הפתוחה קיבל אפוא תוקף חוקי, והנהלת האו"פ החליטה לקיים מערכת בחירות נוספת. במאי 2008 נערכו שוב בחירות ל"מועצת הסטודנטים של האוניברסיטה הפתוחה". נבחרו נציגים והמועצה החלה לפעול. במאי 2009 הכיר רשם העמותות בהתארגנות הסטודנטים באוניברסיטה הפתוחה כעמותה שקיבלה את השם: "עמותת הסטודנטים החדשה של האוניברסיטה הפתוחה". מועצת הסטודנטים הוזמנה לשיבה של מועצת האוניברסיטה הפתוחה, ובו הציגה את נציגיה, את פעילותה עד לאותו רגע וכן את תוכניתה לעתיד.

אגודת הסטודנטים של האו"פ, כאגודה חדשה, החליטה לנסות לנפץ את התדמית של ארגוני סטודנטים הנאבקים רק על שטר לימוד ופועלים להפקת מסיבות וכיו"ב. האגודה הצהירה על כוונתה להניף את דגל המעורבות והשינוי החברתי כחלק מרכזי של העשייה השוטפת שלה. פעולתה מונעת מתפיסת כוחם של 45,000 סטודנטים מהמרכז והפריפריה – שהם המנהיגות העכשווית והעתיידית של החברה הישראלית בכל תחומי העשייה (כגון כלכלה, חינוך, צבא) – לשם שינוי חברתי אמיתי ושיפור פני החברה הישראלית על שלל בעיותיה. ברוח זו נבנה תקציב המועצה ונעשו פעולות במגוון רחב של מיזמים ומאבקים חברתיים, המופעלים בשיתוף פעולה עם ארגונים חברתיים אחרים.

מבנה מועצת הסטודנטים

מועצת הסטודנטים היא הגוף הנבחר של האגודה והחלטותיה מחייבות את כלל מוסדות האגודה. היא מונה 39 חברים, הנבחרים על בסיס גיאוגרפי (כל נבחר מייצג מרכז לימוד או שני מרכזים קטנים סמוכים). בראש המועצה עומדת נשיאות המועצה – נשיא המועצה ושני סגני הנבחרים מקרב חברי המועצה. תפקיד נשיאות המועצה הוא לנהל את פעילות המועצה ולפקח עליה באמצעות קיום ותייעוד של ישיבות המועצה וכן קיום ותייעוד של ישיבות הוועדות.

המועצה בוחרת שבעה מחבריה לוועד האגודה. למעט יו"ר הוועד, אחראי כל אחד מהחברים על תחום מסוים: סגן היו"ר מסייע בנושאי לוגיסטיקה ואחרים אחראים על מחלקות שונות (קשרי חוץ ומעורבות חברתית, סיוע כלכלי ומלגות, עניינים אקדמיים, תרבות ורווחת הסטודנט, הסברה ותקשורת). הוועד הוא הזרוע המבצעת את החלטות המועצה, המנהלת את פעילות האגודה ברמה היומיומית.

יתר חברי המועצה מכהנים כרכזים של פניות סטודנטים לאגודה במרכזי הלימוד ומשמים "אוזן קשבת" לבעיות של סטודנטים באותם מרכזים. חברי מועצה משמים גם בוועדות הכספים של המועצה ובוועדת המרכזים של האגודה, האחראיות על בקרה תקציבית ועל העסקת עובדים באגודה, בהתאמה.

המועצה מעסיקה גזר (סטודנט מתקדם בחשבונאות) האחראי על הניהול הכספי התקין של האגודה, וכן מבקר ואף יועץ משפטי המסייע בנושאים משפטיים (שניהם אנשי מקצוע חיצוניים, שכן אין לימודי משפטים באוניברסיטה הפתוחה). תפקידה של ועדת הביקורת של המועצה, המורכבת כולה מסטודנטים שאינם חברי המועצה, לבצע ביקורת שוטפת על פעילות המחלקות השונות באגודה ולשמש כתובת לכל טענה וקובלנה נגד פעילות האגודה.

רו"ח יצחק שמר, בעצמו בוגר האו"פ וחבר באגודת הידידים, תורם מדי שנה מלגות לזכר הוריו.

תא האוניברסיטה הפתוחה של "מגמה ירוקה"

תא האוניברסיטה הפתוחה של "מגמה ירוקה", המורכב כולו מסטודנטים, המשיך בפעולתו במטרה להגביר את המודעות בקרב הסטודנטים לנושאי איכות הסביבה ושמירתה. נערכו מסעות הסברה, בין היתר בנושאי תחבורה ציבורית אזורית וניקיון חופי הרחצה, ונפתח בלוג ובו מידע על פעילויות, אירועים ותוכניות.

פרויקט סל"ה: סטודנטים למען הקהילה

מיזם סל"ה פועל בשיתוף פעולה עם בית החולים לוינסטיין ברעננה, שהוא מרכז לשיקום. סטודנטים לפסיכולוגיה מלווים את תהליך החזרה לקהילה של מבוגרים המשתחררים מאשפוז ומסייעים להם ולמשפחותיהם בחזרתם לשגרת חיים עצמאית. החונכים משתתפים גם במפגשים קבוצתיים מונחים עם הצוות הרפואי, שבהם הם מתעדכנים בפרטי ההתקדמות של המשתקמים ומדברים על חוויותיהם והתנסויותיהם. עד כה השתתף במיזם מחזור אחד ובו 7 סטודנטים.

נתונים על הסטודנטים ועל ההרשמות ראו בעמודים 57-59 (נספח ב)

להביא את הלימודים בסמסטר האביבי לידי סיום מוצלח. לשם כך נפתח פורום באתר האגודה והתנהל בו דיון ער (יותר מ-10,000 הודעות) על מהות ההקלות הנדרשות ועל הבעיות שהסטודנטים עמדו בפניהן במהלך השביתה ובימים שלאחריה. כתוצאה מהדיון בפורום התגבשו דרישות האגודה ל"סל הקלות". דרישות אלה הוצגו לדיקנית הלימודים האקדמיים, ובסופו של דבר התקבל בהסכמה סל שרמתו דומה לסלי ההקלות שהשיגו בזמן אגודות מבוססות וחזקות בהרבה באוניברסיטאות אחרות – וזאת, בלי לפגוע ברמה האקדמית הגבוהה של האו"פ.

לקראת המשך הפעילות

אגודת הסטודנטים נמצאת עדיין בחיתוליה, ופעילותה בעתיד הקרוב תשלב ייזום וגיבוש של מיזמים חדשים, מיסוד מגוון הפעילויות ושכלול נגישותה וזמינותה וכן השגרתם של מיזמים שונים. במישור החברתי-כלכלי תקדם האגודה מיזמים שיבטיחו למשתתפיהם מלגות מתקציבה ומשיתופי פעולה עם ארגונים אחרים, בתמורה לשעות התנדבות למען אוכלוסיות נזקקות. במישור התרבותי מארגנת האגודה סדורים ופעילויות חוץ-אקדמיות אחרות, שנועדו להעשיר את חיי התרבות של הסטודנטים.

תעודת הסטודנט החדשה ודמי הרווחה: החל משנת הלימודים תש"ע נגבים דמי רווחה שנתיים בסך 95 ש"ח מכל סטודנט המבקש לקבל שירותים נוספים של האגודה, גם אם בחר שלא להיות חבר בה. סכום זה נמוך בהרבה מהסכומים הנגבים באוניברסיטאות אחרות, משום שלאגודה האו"פ אין הוצאות מבינות על שכר (הנהוגות באגודות אחרות) ומטבע הדברים היא אינה מספקת שירותים מבוססי קמפוס כגון צילומים ואירועים. הסטודנטים ששילמו את הסכום יהיו זכאים לקבל שירותים נוספים על אלה הניתנים לסטודנטים שלא שילמו (למשל: ביטוח תאונות אישיות, סדנאות למציאת עבודה). תשלום דמי הרווחה יסומן על תעודת הסטודנט השנתית שמחלקת האוניברסיטה הפתוחה לסטודנטים.

- נשלחו נציגים מטעם המועצה לדיונים של גופי האוניברסיטה ובהם מועצת האוניברסיטה וכן ועדת המשמעת. נציגי האגודה משתתפים בדיונים הנוגעים להם.
- גובשו קשרי עבודה אל מול הגורמים השונים באוניברסיטה, ובהם נשיאות האו"פ, דיקנט הסטודנטים ודיקנט הלימודים האקדמיים, ועוצבו נוהלי פנייה וטיפול בבעיות.
- נוצרו קשרים עם אגודות סטודנטים אחרות, שתכליתם ללמוד את דרכי הטיפול וההתמודדות עם האתגרים העומדים בפני אגודת סטודנטים.
- הוקם אתר רבית זמני למועצת הסטודנטים הקשור לאתר הבית של האו"פ. בקיץ תשס"ט עלה האתר הקבוע והעצמאי של האגודה, שהוא רחב ומגוון. בין היתר ניתנת בו במה לסטודנטים להעברת סיכומים וחומר אקדמי בינם לבין עצמם וכן אפשרות לרכישת שירותים.

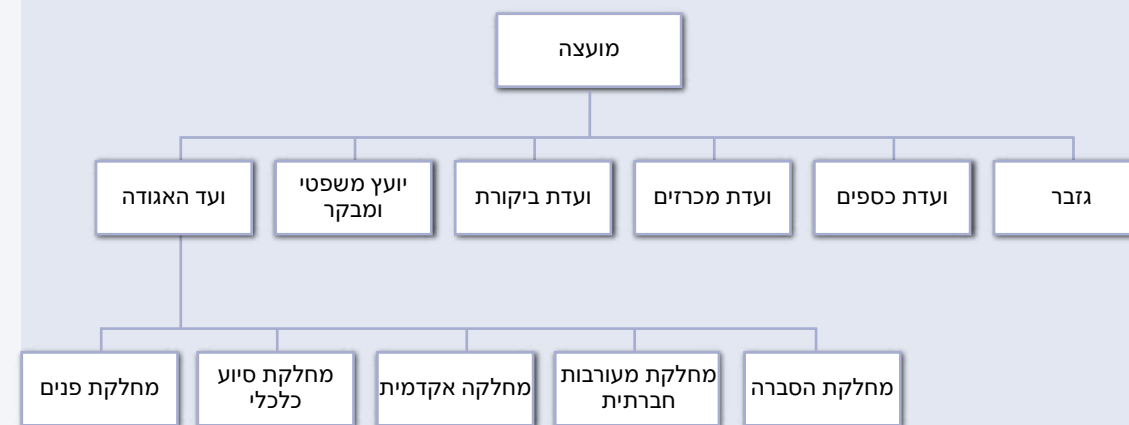
הפעילות בעת שביתת סגל ההוראה

שביתת המנחים ומרכזי ההוראה, שהחלה לאחר חופשת הפסח, הציבה בפני האגודה את מבחנה הראשון. לראשונה נדרשה האגודה הצעירה לפעולה שמטרתה למנוע – ולמצער למזער – את הפגיעה בציבור הסטודנטים. מיד עם תחילת השביתה התכנסה מועצת הסטודנטים לשיבת חירום ובה הציגו נציגי המנחים את קובלנותיהם כלפי האוניברסיטה. חברי המועצה הקשיבו לטענות אלו ובתגובה הוחלט כי על אף ההבנה וההזדהות של המועצה עם סגל ההוראה כציבור עובדים הנאבק על תנאי עבודתו, לא תביע האגודה תמיכה בצד זה או אחר בשביתה. הוחלט גם לבחון את המשך תהליך המשא ומתן בין הצדדים כדי לוודא שהוא מתקדם לקראת סיום השביתה ולנקוט פעולות מחאה אם וכאשר יתברר שהוא מקרטע. כמו כן הוחלט להמליץ לציבור הסטודנטים להימנע מהגשת מטלות בטרם חודשה ההנחיה, כדי שלא ייפגע ציונם הסופי בקורסים. לאחר מכן התקיים גם מפגש של נציגי המועצה עם הנהלת האוניברסיטה ונשמעה עמדתה בסכסוך.

לאחר כשבועיים שבהם לא נצפתה התקדמות משמעותית במשא ומתן החלה האגודה לארגן פעילות מחאה וקראה לשני הצדדים לסיים במהרה את המו"מ. לנוכח ההתקדמות האיטית יזמה האגודה הפגנה אל מול משרד החינוך. עוד בטרם התקיימה ההפגנה נוצר קשר בין שר החינוך ליו"ר האגודה והשר התחייב להתערב בסכסוך המדובר. ואכן, לאחר ימים אחדים, בהתערבות השר, מונה מגשר במטרה להגיע להסכמים שיפתרו את סכסוך העבודה.

בד בבד עם המאמצים להביא לסיום השביתה ולחזור ללימודים תקינים פעלה האגודה במישור האקדמי כדי

מבנה מועצת הסטודנטים ואגודת הסטודנטים

הסטודנטים, ובהם מרתונים אקדמיים, סדנאות לימודים למיניהן ומלגות.

- הודפסו שני גיליונות של עיתון האגודה **סטודנטאו"פ** והם הופצו לסטודנטים בערכות הלימוד. מטרת העיתון להציג בהרחבה כל נושא רלוונטי לציבור הסטודנטים. הכותבים והעורכים בו הם סטודנטים של האו"פ, ובין הנושאים הנסקרים בפיו: פעילות האגודה, מסלולים לסטודנטים בבנקים ובחברות אשראי, הדרך לתואר אקדמי מנקודת ראותם של סטודנטים שונים וכן ענייני חברה ותרבות.
- בהפנינג חנוכה הגיעו רכזי מרכזי הלימוד מטעם האגודה למרכזי הלימוד הגדולים, חילקו סופגניות וכרטיסי ביקור שנעדו להגביר את ההנגשה לאגודה ועודדו את הסטודנטים לפנות אליהם בכל בעיה המתעוררת בקשריהם עם האו"פ.
- נוצרו שיתופי פעולה עם חברות מסחריות במטרה לתעל את הכוח הצרכני של ציבור הסטודנטים באוניברסיטה הפתוחה להשגת מחירים טובים יותר ברשתות ארציות, ובהן גרייטשייפ, דיונון ומייקרוסופט.
- החלה פעילות שיעורי עזר בקורסים הנחשבים "קשים". במהלך שיעורים אלו מתקיימים תרגולים ומתבצעת חזרה כללית על החומר לקראת המבחנים. השיעורים מתקיימים ללא קשר להנחיה מטעם האו"פ. כאשר נוצר ביקוש מינימלי לפתיחת קבוצת לימוד בקורס מסוים, נפתחת קבוצה אזורית.

ליווי של דיקנט הסטודנטים

דיקנט הסטודנטים סייע רבות הן בהקמת האגודה ובקיום הבחירות והן בצעדיה הראשונים כארגון בהתהוות ובעבודתה מול ערכאות שונות באוניברסיטה הפתוחה. בין היתר, פעל הדיקנט להעמדת הסיוע של האו"פ כהלוואה לטובת העמותה כדי שלא יתעכבו פעילויות; לביסוס המצב הכספי של האגודה באמצעות "דמי שירותי רווחה" (ראו להלן), כולל התאמת תשלום זה והטמעתו במערכות הממוחשבות של האו"פ; להקמת אתר אינטרנט זמני לאגודה ולאחר מכן להקצאת תקציב נוסף לשם הקמת אתר עצמאי של האגודה שאינו חלק מאתר האו"פ; להכוננת תכנון שנת הפעילות הבאה מנקודת הראות של נושאים שיעסיקו את האו"פ (כגון הבחירות העתידיות); וכן להכנת הסכם בין האגודה לבין האו"פ, המסדיר את היחסים בין שני הגופים.

שנת הפעילות הראשונה

בשנת הפעילות הראשונה נקבעו והתבססו נוהלי העבודה של המועצה ושל האגודה אל מול הגורמים השונים באוניברסיטה ונעשו פעולות ליידוע ציבור הסטודנטים בכל הקשור לפעילותה של האגודה. לשם כך ננקטו מגוון צעדים:

- בדואר אלקטרוני נשלחו מקבצי הודעות לכלל הסטודנטים, שהודיעו על פעילויות ומבצעים שמציעה האגודה לכלל ציבור